

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 9: Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet m.v. (Revision af den pædagogiske grunduddannelse).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 6/10 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ingrid Rasmussen (S):

Dette lovforslag drejer sig om ændring af et tidligere vedtaget lovforslag om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet. Det er § 2 i lov nr. 501 fra 1996, der er tale om.

§ 2 er en revisionsbestemmelse, der siger, at ændringsloven skal tages op til revision i samlingen 1999-2000. Det sker nu med vedtagelsen af dette lovforslag, idet § 2 ophæves. Socialdemokratiet giver sin støtte til det, og så kunne man sige, at det var så det. Men jeg vil nu gerne knytte et par bemærkninger til loven ved denne førstebehandling.

Der har gennem årene været en del elevoptag, og der er i første halvdel af 1999 foretaget en evaluering, ligesom lovudkastet sammen med evalueringsrapporten har været sendt til høring hos de berørte parter. Det er en stor fornøjelse at læse disse høringssvar, som i det store og hele er utrolig positiv læsning.

Det virkelige liv derude har vist os herinde, at det var en rigtig god idé at sætte denne uddannelse i gang. Målgruppen har taget uddannelsen til sig, og den har været et godt tilbud til de personer, der ikke er i besiddelse af en kompetencegivende uddannelse.

Som det siges i flere høringssvar, tilfører PGU-uddannelsen det pædagogiske arbejdsfelt kvalitet. Frafaldet er på et minimum, beskæftigelsesgraden efter gennemført uddannelse er meget positiv, lysten til videreuddannelse er i top, og det er jo et flot skudsmål at få. Evalueringens positive vurdering af PGU'ens faglige mål og indhold stemmer således overens med de tilbagemeldinger, de faglige organisationer har fået fra deres medlemmer.

Hvis jeg her til slut lige skal komme med et par bemærkninger om den videre færd for loven og for de mennesker, som fremover ønsker denne uddannelse, skal det være, at man ude i kommunerne og amterne gerne skulle oprette endnu flere elevpladser, end tilfældet er i dag. Det er en meget populær uddannelse, og der er brug for de færdiguddannede personer. De kommer hurtigt i arbejde eller videreuddanner sig, så ja tak til flere elevpladser. Der er brug for dem.

Gitte Lillelund Bech (V):

Som de fleste ved, var etableringen af den pædagogiske grunduddannelse i 1996 ikke Venstres kop te. Men uddannelsen har nu eksisteret i 2 år og skal derfor evalueres på baggrund af de opnåede erfaringer.

I Venstre sætter vi fokus på kvaliteten i det danske uddannelsessystem, og da den pædagogiske grunduddannelse jo nok er kommet for at blive, vil vi fra Venstres side derfor fokusere på, hvorledes vi kan sikre optimal kvalitet af uddannelsen.

Vi har med interesse læst PLS Consults evalueringsrapport og ministerens indstilling om, at uddannelsen fortsætter med den nuværende struktur og det nuværende faglige indhold. Rapporten er overvejende positiv over for en fortsættelse af uddannelsen, men på baggrund af rapporten vil jeg dog benytte førstebehandling af lovforslaget til at præsentere nogle problemstillinger, som rapporten rejser, og som vi i Venstre mener, det er vigtigt at få drøftet for at sikre den optimale kvalitet. Det drejer sig om behovet for uddannelsen, antallet af elevpladser, uddannelsens finansiering og endelig placeringen af uddannelsen.

Ser vi på behovet for uddannelsen, tilkendegiver kommunerne, at der er oplevet en modvilje mod etableringen, bl.a. blandt personalet i institutionerne. Uddannelsen karakteriseres som at placere sig imellem to stole. PGU'eren er ikke så kvalificeret som en pædagog, men er til gengæld dyrere end en pædagogmedhjælper. Derudover har de fleste kommuner oprettet elevpladser, der svarer til kommunens eget behov, men der er endnu ikke oprettet de 1000 elevpladser, som oprindeligt var forudsat ved etableringen af uddannelsen.

Kommunernes vurdering er altså, at behovet for uddannelsen ikke er så stort som oprindeligt ventet, selv om søgningen til uddannelsen har været stor. Vi har derfor behov for en ny vur-

dering af behovet for elevpladser. Dette skal sammenholdes med det faktum, at uddannelsen oprindeligt var forudsat udgiftsneutral, hvilket den har vist sig ikke at være for kommunerne. Kommunerne oplever uddannelsens finansiering som en belastning, hvilket også har indflydelse på antallet af elevpladser.

Dette fører frem til den væsentligste problemstilling, nemlig placeringen af uddannelsen. Ved behandlingen af lovforslaget i 1996 var vi i Venstre betænkelige ved, at der ville blive to uddannelseskulturer i vore døgninstitutioner, hvilket kunne føre til kompetence- og afgrænsningsproblemer.

Betæneligheden blev dengang delt af Kommunernes Landsforening, der ligeledes påpegede mulige problemer med finansieringen samt med at skaffe de nødvendige praktikpladser. Udtalelserne fra kommunerne, som bl.a. fremgår af PLS Consults rapport, tyder på, at man i flere tilfælde har oplevet de nævnte kompetence- og afgrænsningsproblemer, samt at KL's øvrige betæneligheder desværre også synes opfyldt. Venstre mener derfor, at placeringen af uddannelsen bør genovervejes.

Endelig må jeg sige, at profilen af de optagne elever jo indikerer, at der i denne del af uddannelsessystemet stadig mangler klare incitamenter til at påbegynde uddannelse tidligere i livet. Disse incitamenter skaber den pædagogiske grunduddannelse ikke i nær så høj grad, som regeringen ellers havde ventet.

I Venstre mener vi, at en diskussion af de nævnte problemstillinger er væsentlig for at sikre den optimale kvalitet. Vi vil derfor indstille, at problemstillingerne indgår i de fremtidige drøftelser i Uddannelsesudvalget, og vi vil gerne bidrage konstruktivt til drøftelserne.

Brian Mikkelsen (KF):

Læser man evalueringsrapporten og hørings svarene godt igennem, kan man se, at der generelt er stor tilfredshed med uddannelsen, både blandt nuværende og færdiguddannede elever, på arbejdsmarkedet og i kommunerne samt i de relevante organisationer.

Fra De Konservatives side var vi, som den foregående ordfører også var inde på, ligesom Venstre egentlig modstandere af den konstruktion, man vedtog for 3 år siden, men man kan jo se af PLS-rapporten, at tilfredsheden er stor. Der er et ganske lavt frafald på uddannelsen og øget beskæftigelse blandt de færdiguddannede,

og der er også en øget lyst til videreuddannelse. Det er i hver fald relevant at se og godt at se, at man har evnet at skabe en uddannelse, der lever op til størstedelen af de opstillede mål, og som formår at nå de unge, som ellers har folkeskolen som højeste uddannelse.

Men der er også nogle punkter, som vi fra konservativ side gerne ser behandlet nærmere i udvalget. Jeg mener, det er vigtigt at se nærmere på den store forskel, der er i antallet af oprettede elevpladser i kommuner og amter og antallet af ansøgere. Er det et rimeligt antal pladser, der er oprettet i amter og kommuner? Og afspejler tallene de behov, der rent faktisk er i kommunerne, eller er det udelukkende et økonomisk spørgsmål, der er skabt af den ordinære uddannelses finansieringsform? Hvis det er det sidstnævnte, der gør sig gældende, må vi se, om det er muligt at øge kommunernes incitament til at oprette reelle elevpladser.

Det er heller ikke helt godt at se elevernes aldersmæssige sammensætning. Ifølge evalueringssrapporten er næsten halvdelen af eleverne på den ordinære uddannelse således over 25 år. Det tyder ikke på, at uddannelsen har opnået den unge profil, som oprindeligt var tiltænkt, og det indikerer jo også, at uddannelsen ikke fuldt ud formår at ramme den tiltænkte målgruppe.

Vi har her i Folketinget – også i diskussion med de mennesker, der ved noget om de forskellige organisationer – diskuteret meget, hvordan man får aldersprofilen ned i det hele taget i uddannelsessystemet i Danmark. Det kan man gøre med både pisk og gulerod, men det er i hvert fald vigtigt at skabe nogle fornuftige incitamenter, så man starter tidligere. Aldersgennemsnittet for vore færdiguddannede er markant højere end i de fleste andre europæiske lande, og det betyder et stort samfundspild af ressourcer, hvor folk kunne være ude på arbejdsmarkedet og deltage i nogle fornuftige job i stedet for ofte at være på passiv ydelse. Det betyder selvfølgelig også noget for den enkelte, der kunne være med til at tjene penge hjem til sin familie og sandsynligvis også ville få et bedre livsindhold af at være ude på arbejdsmarkedet, så det vil vi godt være med til at fokusere på i denne konkrete uddannelse.

Men vi er, som jeg nævnte indledningsvis, relativt imponerede over de resultater, der er skabt med uddannelsen, og det vil sige, at vi fuldt ud kan støtte lovforslaget.

Christine Antorini (SF):

Også SF kan støtte, at uddannelsen fortsætter, og ligesom de øvrige ordførere har vi også noteret, at det er en meget positiv evaluering, der har været på både indhold og relevans i forhold til arbejdsmarkedsbehov. Vi har dog også hæftet os ved den delkonklusion i evalueringen, som siger, at kommunerne opretter for få elevpladser, fordi deres økonomiske ressourcer er pressede, og at der også er langt flere ansøgere til uddannelsen end udbudte elevpladser.

PGU'en er en oplagt uddannelsesmulighed for den gruppe af unge, som har svært ved at finde andre pladser ude på arbejdsmarkedet. Derfor er det utrolig vigtigt, at det er en kort, praksisrettet uddannelse, og at der også er praktikpladser, for at den kan gennemføres. Hvis regeringens ambitioner på uddannelsesområdet skal lykkes, er det altså afgørende, at uddannelsespolitikken ikke svækkes på grund af den kassetænkning, som helt oplagt sker stat, amter og kommuner imellem, også på dette område.

SF har påpeget den samme risiko med sygeplejerske- og radiografuddannelserne, der er placeret i amterne og indgår i et statsligt uddannelsessystem. Med den satsning, der er på CVU'erne i øjeblikket, vil der også være en risiko for en manglende succes, fordi det er ude i kommunerne, der skal bevilges penge til efter- og videreuddannelse inden for en række af de mellemlange videregående uddannelser. Vi er derfor også meget opmærksomme på, at PGU'en nu, hvor den forhåbentlig fortsætter permanent, også tænkes ind i de samlede bestræbelser, der er på at skabe sammenhæng og fleksibilitet i uddannelserne, ikke mindst i forbindelse med etablering af CVU'erne.

Christian H. Hansen (DF):

Når jeg går tilbage i Folketingets forhandlinger, kan jeg se, at da lovforslaget blev fremsat i 1995 og endelig vedtaget i 1996, skabte det en meget stor debat. Men lad mig også nævne, at Dansk Folkeparti ved tredjebehandlingen stemte for lovforslaget. Reglerne i loven skulle så tages op til revision i dette folketingsår, og så kunne vi jo så slutte og sige, at her står vi så nu. Men der er jo udarbejdet en evalueringsrapport, som alt andet lige giver nogle positive signaler til området.

Rapporten viser bl.a., at der er langt flere ansøgere til uddannelsen, end der er udbudt elevpladser, og allerede ud fra det kunne man jo

konkludere, at det var en populær uddannelse. Men jeg er nødt til at komme ind på det, som også fremgår af rapporten, nemlig at 54 pct. af de adspurgte kommuner siger, at der er problemer vedrørende oprettelse af elevpladserne. Det mener jeg nok er noget, man bør kigge voldsomt på.

Forslaget har ligeledes været til høring hos de berørte parter, og også her er udtalelserne overvejende positive.

Ministeren lægger op til, at uddannelsen skal fortsætte, og vi kan sige fra Dansk Folkepartis side, at vi vil gøre det, vi gjorde sidst, nemlig trykke på de grønne knapper og sige ja til det.

Henrik Svane (RV):

Siden 1996 har social- og sundhedsuddannelserne kørt som forsøg, og jeg vil gerne deltage i koret af ordførere, der før mig har rost uddannelsen. Evalueringen har også vist, at uddannelsen har været en succes.

Men problemet i ordningen, altså at det i visse tilfælde er svært at finde elevpladser, mener jeg vi bør gøre noget ved. Vi kan kun opfordre kommunerne og amterne til at oprette flere pladser. Jeg tror, vi i fællesskab under udvalgsbehandlingen skal se, om vi kan finde nogle gode muligheder for at lægge op til, at amterne og kommunerne virkelig lægger sig i selen på grund af uddannelsens succes og det, at den bringer folk, som ellers tidligere har haft svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet, i arbejde.

Vi støtter selvfølgelig dette lovforslag.

Jesper Kiel (EL):

Da den pædagogiske grunduddannelse blev vedtaget af et snævert flertal i Folketinget i maj 1996, var Enhedslisten en del af flertallet. Vi ønskede med den pædagogiske grunduddannelse at give uuddannede, som i stort tal arbejdede inden for det pædagogiske område, en mulighed for en grundlæggende uddannelse og i det hele taget give et uddannelsesstilbud til mange af de unge, som ellers aldrig ville få en kompetencegivende uddannelse.

I dag står vi så med en evaluering af PGU'en og et forslag om, at den pædagogiske grunduddannelse fortsætter som hidtil. Vi kan konstatere, at den pædagogiske grunduddannelse generelt er blevet godt modtaget, og at den har et begrænset frafald og giver et rimeligt fagligt og personligt udbytte til den enkelte, der tager uddannelsen.

Vi har noteret os, at en af svaghederne ved PGU'ens organisering, som nævnes i bemærkningerne til lovforslaget, er, at ikke alle kommuner har lige godt kendskab til uddannelsen, og at der mangler motivation for oprettelse af elevpladser. Jeg mener, det er vigtigt, at der fra ministeriets side arbejdes med at udbrede kendskabet til PGU'en blandt kommunerne, og vi vil opfordre ministeren til at gøre noget ved det. Det ændrer ikke ved, at vi synes, det er fornuftigt, som ministeren lægger op til, at fortsætte den pædagogiske grunduddannelse som hidtil.

Enhedslisten kan støtte det foreliggende lovforslag.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 kan også støtte forslaget.

Det, der jo egentlig sker, er blot, at man siger, at man ikke vil revidere loven i denne samling. Det udelukker jo ikke, at der med tiden kan ske udviklinger, der gør, at man bliver nødt til at gå ind og lave nogle ændringer, men at lave ændringer bare for ændringernes egen skyld i denne samling kan heller ikke vi se nogen grund til, og derfor kan vi støtte forslaget.

Det skal dog ikke afholde mig fra at rette en appel til ministeren. Selv om vi kan være enige om, at uddannelse er godt, skal man også passe på, hvor mange steder, man stiller krav om, at der skal være en uddannelse. Når vi f.eks. ser på den grundlæggende pædagogiske uddannelse, er det nævnt, at dagplejere også skal på kursus, på skolebænken, og man kan jo nogle gange spørge sig selv, om ikke livets skole i lige præcis den sammenhæng er langt stærkere end at sidde i et klasselokale og lære et eller andet teoretisk om, hvordan man skal passe børn. Jeg tænker på, at hvis nogle, der måske selv har født og opfostret 5-6-7 børn, vil være dagplejere, skal de på kursus for at lære at passe børn. Det er for meget af det gode, og derfor skal vi passe på, at vi ikke uddanner bare for at uddanne og bare for, at det hedder sig, at man er uddannet. Livets skole er også en uddannelse.

Tove Videbæk (KRF):

Regeringens målsætning om uddannelse til flest mulige unge kan vi i Kristeligt Folkeparti naturligvis kun være enige i.

Den pædagogiske grunduddannelse, som vi har til drøftelse i dag, tilgodeser en restgruppe af unge, som måske ville have haft svært ved at få en uddannelse. Kravene på dette område er

ikke større, end at de fleste med folkeskolens afgangsprøve vil kunne klare disse. Tilmeldt er uddannelsens varighed af en overskuelig længde, og efter færdiggørelse af uddannelsen vil der være mulighed for videre uddannelse.

De mange ansøgere til elevpladserne viser et klart behov, og fra ministeriets side må der derfor gøres en ekstra indsats, dels for at oplyse kommunerne om uddannelsen og dens muligheder, dels for at opfordre kommunerne på det kraftigste til at oprette flere elevpladser.

Kristeligt Folkeparti støtter dette forslag.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil gerne kvittere for den meget positive modtagelse, forslaget har fået. Jeg synes også, det er en cadeau til skoleledelserne og lærerne og også til de amter og kommuner, som rent faktisk har oprettet elevpladser, at Folketinget på den måde kvitterer for velgennemført uddannelse, også set i forhold til den positive vurdering hos både de færdiguddannede og dem, som bliver deres arbejdsgivere.

Som der står i bemærkningerne til forslaget, er der et meget lille optag i forhold til den store søgning, uddannelsen har. I diskussionen om, hvorvidt man skal uddanne eller ikke uddanne, synes jeg, PGU'en afspejler, at der er et meget stort ønske hos unge om at uddanne sig, hvis de kan se en uddannelse, som imødekommer deres ønsker og behov og det udgangspunkt, de har. Det er klart, at en uddannelse som denne netop bygger på et samspil mellem praksis og teoretisk indlæring, og det er under den form, man som elev flytter sig til et fagligt kompetenceniveau, som gør, at man kan gøre stadig bedre fyldest de steder, hvor man senere bliver beskæftiget.

Som det også står i bemærkningerne, er Undervisningsministeriet optaget af elevpladssituationen. Det skal dog bemærkes, at lovforslaget jo blot viderefører en ifølge evalueringen både indholdsmæssigt og strukturelt udmærket tilrettelagt uddannelse, og at elevpladssituationen kan og bør betragtes uafhængigt af lovforslaget i det hele taget. Men da det jo har fået en meget, meget positiv modtagelse, håber jeg, at vi uanset lovforslagets fortsatte gang kan drøfte spørgsmålet om elevpladserne og deres organisering.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 10:

Forslag til lov om ændring af lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen. (Ikrafttræden for Grønland).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 6/10 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Hækkerup (S):

Med dette lovforslag åbnes der for at etablere htx i Grønland, og Socialdemokratiet støtter naturligvis dette lovforslag, så meget desto mere fordi vi hermed følger et ønske fra det grønlandske hjemmestyre.

Endelig skal jeg sige, at Det Radikale Venstre tillige støtter lovforslaget.

Gitte Lillelund Bech (V):

Venstre hilser det velkommen, at Grønlands hjemmestyre ønsker at etablere htx i Grønland parallelt med Grønlands gymnasiale uddannelser, dvs. reguleret ved dansk lovgivning med nødvendige tilpasninger til grønlandske forhold.

Etableringen af htx vil i lighed med GU give unge grønlændere mulighed for på Grønland at få studiekompetence, få adgang til de videregående uddannelser i Danmark, samtidig med at de får en uddannelse med en erhvervs-mæssig og en erhvervsrettet profil.

Venstre kan derfor støtte lovforslaget.

Brian Mikkelsen (KF):

Det Konservative Folkeparti kan støtte lovforslaget.

Christine Antorini (SF):

Det kan SF også.

Nej, jeg vil godt sige to ord mere. Selvfølgelig kan vi i SF godt støtte lovforslaget, når det grønlandske hjemmestyre selv har bedt om at kunne indføre en htx-uddannelse.

Christian H. Hansen (DF):

Jeg kan nok ikke trække det ret meget længere ud med andet end at sige: Det her, det er et ønske fra Grønlands hjemmestyre, og det støtter vi.

Jesper Kiel (EL):

For Enhedslisten er det et centralt princip, at når det grønlandske hjemmestyre ønsker mulighed for eksempelvis at kunne oprette forskellige institutioner, ja, så giver vi mulighed for det. Vi er derfor positive over for dette lovforslag, som gør det muligt at oprette og udvide eksisterende gymnasiale tilbud for de unge i Grønland.

Enhedslisten anser det for positivt, at unge i Grønland får så mange muligheder for at uddanne sig i Grønland som muligt, og at uddannelserne er indrettet efter grønlandske forhold.

Der tales i bemærkningerne til lovforslaget om muligheden for at afvise unge, der er berettiget til optagelse grundet manglende kapacitet på uddannelsen. Jeg har noteret mig, at disse unge vil blive tilbudt plads på en anden gymnasial uddannelse eventuelt i Danmark.

Jeg vil dog gerne spørge undervisningsministeren, hvorvidt ministeren har en forestilling om, hvor mange der kan blive tale om. Vores udgangspunkt er, at unge, der er berettiget til optagelse på en gymnasial uddannelse i Grønland, også skal have mulighed for at tage deres uddannelse i Grønland.

Vi kan som sagt støtte lovforslaget.

Tove Videbæk (KRF):

Det grønlandske hjemmestyre ønsker, at lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen også skal gælde for Grønland, og da det er hjemmestyrets eget ønske, så kan Kristeligt Folkeparti støtte dette lovforslag.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 kan støtte lovforslaget.